

L'ARXIU FOTOGRÀFIC DE L'ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA. FONS, COL·LECCIONS I PROJECTES

Sílvia Domènech

Arxiu fotogràfic de l'Arxiu Històric de Barcelona

Presentació

L'Arxiu fotogràfic (AF) és la secció de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB) dedicada a la recollida, la conservació, l'organització, la descripció i la difusió dels fons fotogràfics de caràcter històric generats per l'Ajuntament de Barcelona com a conseqüència de la seva activitat, així com de tots aquells fons i col·leccions fotogràfiques de caire no municipal d'interès per a la història de la Ciutat i per a la història de la fotografia.

Els documents que conformen els fons fotogràfics es caracteritzen per contenir imatges captades directament de la realitat a través d'una càmera fosca i haver estat obtinguts per procediments fotogràfics, fotomecànics o digitals.

Història i formació

L'Arxiu fotogràfic de l'AHCB té els seus orígens l'any 1916 en el projecte de reforma de l'Arxiu Municipal de Barcelona, el qual propicià la separació dels fons documentals en històrics i administratius. La idea de segregat els fons històrics i albergar-los en un edifici propi tenia com a objectiu enfortir els estudis històrics de la ciutat i fomentar la investigació. Aquest nou arxiu havia d'organitzar els fons històrics municipals, procurar l'agregació de tots aquells fons de caràcter local que contribuïssin a construir la història de Barcelona i contenir les seccions que fossin menester per acomplir la seva fita, entre les quals es parlava d'una Secció Gràfica de temàtica barcelonina. L'AHCB s'instal·là a la Casa de l'Ardiaca i s'inaugurà el 1922 sota la direcció d'Agustí Duran i Sanpere.

Tot i que la inauguració no fou fins el 1922, des del mateix moment en què es posà en marxa la reforma de l'Arxiu Municipal de Barcelona (1917), Agustí Duran i Sanpere, futur director de l'arxiu, va treballar en la seva organització i formació. Proposà una Secció Gràfica destinada a custodiar, entre altres documents, fotografies d'objectes de la ciutat de valor històric. Així, des de 1917 s'anà formant amb aportacions de fons privats, amb encàrrecs a prestigiosos fotògrafs (Josep Gudiol, Adolf Mas, Jaume Ribera, Cuyàs, Joan Vidal Ventosa, Joan Estorch) i amb alguna transferència municipal. Són d'aquesta etapa interessants donacions com la col·lecció de l'industrial i mecenes de les arts Agustí Massana, el fons del diplomàtic i escriptor Eduard Toda, el fons de retrats de l'escriptor barceloní Pompeu Gener o el fons de l'editor Àngel Toldrà Viazo.

El 1931 l'arxiu inicia el recull de totes aquelles fotografies relacionades amb els successos esdevenuts en terra catalana des de la proclamació de la II República i que fossin significatius per a la història de Barcelona i de Catalunya. Amb aquest objectiu, arriba a acord amb fotoperiodistes cabdals en la història de la fotografia catalana que contribuïren a donar forma i prestigi als fons fotogràfics (Carlos Pérez de Rozas, Josep Domínguez o Josep Maria Sagarra). En aquest mateix període, arriba a l'arxiu el conjunt de negatius i positius produïts amb motiu de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929. Tots dos fets provocaren un considerable increment de fotografies, cosa que impulsà la necessitat d'organitzar aquesta documentació per posar-la a l'abast del públic. Naixia així, l'any 1931, la secció de fotografies, la qual formava part

de la Secció de Gràfics i quedava integrada per l'inventari fotogràfic del patrimoni històric i artístic de la ciutat i la crònica gràfica de Catalunya.

Amb la secció organitzada i a ple ritme, esclata la Guerra Civil Espanyola. Durant el conflicte l'AHCB esdevé centre d'acollida de fons públics i privats per tal de salvaguardar-los de possibles destruccions i desaparicions com a conseqüència de la guerra. Durant aquests anys, però es continuen incrementant els fons amb encàrrecs fotogràfics i amb interessants donacions com el conjunt de retrats de personatges del món del teatre i la música del crític i escriptor Rafel Moragas. Acabada la contesa, la secció intenta tornar a la normalitat. Continuaren els encàrrecs a fotògrafs i augmentaren considerablement els ingressos atès que molts particulars, essent conscients de la tasca que l'AHCB havia realitzat per tal de protegir els fons documentals i, en mostra d'agraïment, van cedir els seus fons: Mossèn Josep Mas i Domènech, Josep Roig i Puñed, Joan Serra i Graupera, etc.

L'any 1943 es crea l'Institut Municipal d'Història de Barcelona (IMHB), dirigit per Agustí Duran i Sanpere i, l'AHCB passa a formar part del mateix juntament amb altres centres i activitats (Museu d'Història de la Ciutat, Servei de Divulgació de la Història de la Ciutat, Museu d'Arts, Indústries i Tradicions populars, etc.). Això provocà una diversitat d'actuacions que repercutí en la secció de fotografies incrementant els treballs fotogràfics i diversificant els fotògrafs que treballaven per a l'arxiu. D'altra banda, no s'obviaren els fons que es continuaven oferint a l'arxiu. En són alguns exemples els fons: Frederic Ballell, Joan Costa i Simón, Josep Domínguez, Josep Gibert, etc.

És en els anys 60 quan per primera vegada la secció de fotografies deixa de formar part de l'Arxiu Gràfic per passar a ser una secció de l'AHCB. Més tard, en els anys 70, la secció de fotografies comença a anomenar-se secció Arxiu Fotogràfic.

La política de gestió de la secció no variarà gaire durant els anys seixanta, setanta i vuitanta: notables i importants ingressos de fons privats (Club Martini, TAF, Lluís Plandiura, Lola Anglada, "Diario de Barcelona, Josep Postius, etc.) i encàrrecs fotogràfics per a la crònica gràfica. Val a dir que en els anys seixanta s'incorpora una nova activitat que durarà uns quants anys: l'organització d'exposicions de fotografia.

L'any 1993, en el marc d'aplicació del *Projecte d'ordenació d'Arxius* i, després d'un estudi més pormenoritzat sobre els fons fotogràfics gestionats en els diferents arxius i oficines municipals, es decideix unificar els arxius fotogràfics més significatius amb la finalitat de crear un únic centre dedicat a la fotografia per garantir la millor conservació i organització d'aquests documents que, per les seves característiques, esdevenen especialment delicats. D'aquesta forma es produeix l'annexió a la secció de fotografies de l'AHCB de dos arxius organitzats: l'Arxiu Fotogràfic de Museus (AFM) i l'arxiu de l'Oficina Tècnica d'Imatges (OTI). Paral·lelament s'incorporen els Fons de Barcelona Holding Olímpic, s.a. (HOLSA). A partir d'aquesta data l'AF es trasllada a la segona planta del Convent de Sant Agustí i passa a tenir un espai propi.

En aquest procés d'unificació, no només s'annexionen i incorporen els fons fotogràfics, sinó que també ho fan els tècnics que hi treballen i els serveis que s'ofereixen. En uns mesos, la secció experimenta un notable canvi que cal pautar: integració de fons fotogràfics amb organitzacions arxivístiques molt diverses i acoblament de distintes dinàmiques i processos de treball. S'inicià així, un llarg i complex període d'integració amb l'objectiu d'homogeneïtzar i actualitzar l'organització arxivística, potenciar la conservació dels fons i millorar l'accessibilitat. Aquest procés culmina l'any 2000 amb la redacció i posta en marxa del "*Pla de viabilitat de l'Arxiu Fotogràfic 2000-03*"¹. Aquest pla tenia dos objectius bàsics: assolir una infraestructura adequada que permetés desenvolupar correctament les funcions de l'AF i reorganitzar els fons. Tots

dos objectius foren aconseguits el 2005: execució del projecte d'obres de reforma i ampliació de l'AF i finalització de l'elaboració de la *Guia-Inventari dels fons i col·leccions de l'AHCB-AF*. Durant aquests anys però, no es deixaren de banda la resta d'activitats de l'arxiu, les quals, encara que a un ritme més lent del desitjat, es continuaren duen a terme: increment de fons, bàsicament ingressos de fons privats i transferències municipals, normalització del treball d'arxiu i conservació i sistematització i millora de la comunicació pública. Cal destacar també en aquest darrer període la participació en importants projectes del conjunt de l'Arxiu Municipal de Barcelona.

Instal·lacions i equipaments

L'any 1993, la secció de fotografies de l'AHCB es trasllada de la Casa de l'Ardiaca al Convent de Sant Agustí i disposa per primera vegada d'un espai propi en un edifici separat de la resta de seccions de l'AHCB. En la nova ubicació, l'arxiu compta amb laboratori fotogràfic propi, equipament fotogràfic, una sala de consulta àmplia i un dipòsit amb control ambiental. Però tot i amb això l'espai resulta massa petit i poc adequat per conservar el valuós i singular material fotogràfic que atresora l'arxiu i per fer correctament qualsevol treball d'arxiu, preservació i difusió.

És un fet que durant els anys vuitanta i noranta, l'evolució del sector arxivístic català s'adreçà a crear una infraestructura arxivística mínima, però malauradament l'AF no assolí aquesta fita. Disposar d'un local adient i degudament condicionat va esdevenir l'objectiu de base per construir l'Arxiu Fotogràfic del futur. La possibilitat real que l'AF ocupés tota la segona planta del Convent de Sant Agustí, fins llavors habitada en una tercera part per la biblioteca del MNAC² esdevé una realitat l'any 2004 amb el trasllat de la biblioteca al Palau Nacional de Montjuïc i amb l'elaboració i l'aprovació del "*Projecte de reforma i ampliació de l'Arxiu Fotogràfic*"³. El Projecte tingué com a fita aconseguir l'espai i les condicions adequades per garantir la conservació del patrimoni fotogràfic de la secció i possibilitar les accions necessàries per fer-lo accessible. Les obres començaren el setembre de 2005 i van finalitzar l'abril de 2006. Paral·lelament, durant aquests anys es va anar adquirint l'equipament fotogràfic, informàtic i de conservació necessari.

La nova seu de l'Arxiu Fotogràfic, amb una superfície de 1589 m² disposa d'espais condicionats i degudament equipats per realitzar les seves funcions: vestíbul, sala d'exposicions, sala de consulta, sala de treball de fons fotogràfics, sala de reunions, despatxos per al personal, laboratori de conservació, laboratori de reproducció, laboratori fotogràfic, magatzem i set dipòsits per conservar les fotografies.

Quan els dipòsits, en total hi ha set espais, dos dipòsits de prearxivatge i cinc d'arxiu definitiu. Els dipòsits de prearxivatge, amb una superfície de 118 m² disposen del mobiliari escaient (compactus, prestatgeries i planeres metàl·lics) i de control d'humitat i temperatura. Els dipòsits d'arxiu definitiu ocupen una superfície de 170 m² i estan distribuïts de la següent forma: un dipòsit per a positius sobre paper, dos dipòsits per a negatius de vidre i polièster, un dipòsit per a negatius de nitrats, acetats i material en color i un dipòsit per a grans formats. Tots ells estan equipats amb el mobiliari específic per a la millor conservació de cada tipus de fotografia i de climatització i instal·lacions de seguretat. La temperatura està estabilitzada en uns 20°C i la humitat relativa en un 50%, tret del dipòsit de nitrats, acetats i color a on la temperatura es manté a 7°C i la humitat relativa entre el 40 i 50%. Els aparells que renoven l'aire disposen de filtres de seguretat i tots els dipòsits tenen doble porta de seguretat i aïllament i instal·lacions de detecció i extinció d'incendis per gas FE/13.

La sala de consulta i la sala d'exposicions són els espais de comunicació amb el ciutadà. La sala de consulta disposa d'una zona per a la consulta de còpies digitals per pantalla i, una per a la consulta dels documents originals. La sala d'exposicions és un espai senzill i polivalent de 178 m2 equipat amb plafons mòbils i amb la il·luminació adient per exhibir fotografies. Aquesta sala permet difondre de forma afable i planera el patrimoni fotogràfic de l'Arxiu.

Fons i col·leccions

L'evolució històrica d'aquesta secció ha definit els seus continguts i ha fet possible la riquesa dels seus fons. L'Arxiu conté nombroses fotografies, algunes d'elles de gran qualitat i singularitat fins el punt d'esdevenir veritables objectes museables.

La secció alberga uns dos milions de fotografies de totes les tipologies, suports, formats, procediments, continguts i autories des dels inicis de la fotografia fins els nostres dies. Es custodia, d'una banda, una part de les fotografies generades com a conseqüència d'alguna activitat o funció de l'Ajuntament de Barcelona o d'alguna institució amb participació municipal que al llarg dels anys han arribat a l'arxiu d'una forma esporàdica i no pas sistematitzada i, de l'altra, fons fotogràfics de procedència no municipal (pública o privada) que han arribat a l'arxiu, bàsicament, a través de donacions i compres. Actualment la secció conté:

- ✓ 1 fons municipal
 - 10 subfons municipals
- ✓ 2 fons públics no municipals
- ✓ 103 fons privats
 - ✓ 7 familiars
 - ✓ 67 personals
 - ✓ 7 d'entitats
 - ✓ 22 d'empreses
- ✓ 7 col·leccions fotogràfiques (creades per l'arxiu).

En total, el 30% de les fotografies són de procedència municipal i la resta de l'àmbit privat. Pel que fa a les fotografies de procedència municipal, la majoria provenen de cerimonial, urbanisme i cultura. Hi ha imatges d'esdeveniments de rellevància de la ciutat com l'Exposició Universal de 1888 o el Jocs del Mediterrani celebrats a Barcelona el 1955, de la transformació del territori com les vistes dels carrers enderrocats per l'obertura de la Gran Via A (Via Laietana) o la sèrie de vistes aèries de 1927, del patrimoni històric artístic de la ciutat com el repertori de reproduccions fotogràfiques iniciat per l'AHCB l'any 1919, de la vida contemporània de la ciutat representats per la crònica gràfica, de les peces i les activitats dels museus municipals o de guardons fotogràfics com els Premis Ciutat de Barcelona en les edicions de 1950 a 1976 entre els quals hi ha fotografies d'Eugeni Forcano i Joan Català Roca. Respecte al 70% de fotografies que provenen de l'àmbit privat, el gruix són de fons d'empresa, ja que correspon a la producció de fotògrafs professionals i al material generat per editorials. També es conserva un considerable nombre de fotografies de fons i col·leccions de personalitats de la societat barcelonina d'àmbit professional molt divers, lligades intel·lectualment o territorialment a la ciutat, on es manifesten diferents usos de la fotografia. Igualment, ciutadans anònims, famílies, entitats i associacions de diversos tipus han fet arribar les seves fotografies a aquest arxiu i han contribuït en la varietat dels seus fons.

Pel que fa a l'objecte fotogràfic, es conserven gairebé tots els suports, formats i procediments fotogràfics existents en la història de la fotografia. Hi ha des de

daguerreotips, ambrotips o ferrotips fins a positius sobre pel·lícula de plàstic passant per autochromes, papers a l'albúmina, cianotípies, platinotípies, negatius de nitrat, negatius i positius sobre vidre o papers RC entre altres. I tot això en formats tan variats que van des del 3x3 cm fins el 50x350 cm. La presentació de les fotografies és també molt representativa de la varietat que mostra la història de la fotografia: fotografies soltes, els diferents formats del retrat del segle XIX (carta de visita, targeta imperial, boudoir, gabinetto), suports secundaris de l'autor, carpetes, àlbums, etc. També es disposa d'una important col·lecció de postals formada per més de vint mil peces.

El contingut iconogràfic i temàtic d'aquestes fotografies és molt variat, tot i que es pot dir que el tema principal és l'evolució arquitectònica i urbanística de la ciutat de Barcelona i les diferents activitats dels seus ciutadans. Destaquen, però, blocs temàtics de gran volum que acostumen a correspondre a importants esdeveniments de la Ciutat, com ara l'Exposició Universal de 1888, la reforma de la Gran Via A (Via Laietana) de 1909, l'Exposició Internacional de 1929 o les obres d'infraestructura i les activitats culturals realitzades amb motiu dels Jocs Olímpics de 1992. Ressalta també la crònica fotogràfica de la Ciutat des de 1929 a 1990 o la reproducció de les peces exposades en l'exposició "*El Arte en España*" celebrada durant l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929. Altres conjunts a remarcar són els retrats de personatges del segle XIX, així com les fotografies de Francesc Serra que reproduïen bona part de l'art català del segle XIX i XX. Si bé Barcelona és la principal protagonista d'aquestes fotografies, es conserven també fotografies d'altres poblacions de Catalunya, d'Espanya i d'altres països.

L'abast cronològic s'estén de 1839, data d'inici de la fotografia, fins l'actualitat, si bé, amb buits cronològics produïts, entre altres motius, per la falta d'una política d'ingressos durant bona part de la història de l'AF. Cal destacar que, l'AF és a Catalunya el centre que conté el més important conjunt de materials del segle XIX i és per aquesta raó que es valora i es pretén completar en el futur.

L'autoria de les fotografies és ben diversa i alhora molt representativa de la història de la fotografia catalana. Es troben autors i nissagues de fotògrafs lligats a la ciutat de Barcelona des dels inicis de la fotografia fins a l'actualitat: Charles Clifford, Antoni Esplugas, Pau Audouard, Jean Laurent, Josep Postius, la nissaga Pérez de Rozas, Torija, Colita, Josep Maria Sagarra, Frederic Ballell, Amadeu Mariné, Francesc Serra, Josep Domínguez i un llarg etcètera. D'alguns d'ells es conserva tota o una part important de la seva obra.

Malauradament, l'estat de conservació dels fons no és el més desitjable. Durant anys aquestes fotografies han estat sotmeses a condicions climàtiques i ambientals molt extremes que juntament amb la seva excessiva manipulació han produït alguns deterioraments importants. Actualment, s'estan intentant aturar aquests processos i, amb les noves instal·lacions s'espera aconseguir resultats òptims.

Reorganització dels fons

L'any 2000, partint de la situació en què es trobava l'AHCB-AF, després de l'annexió el 1994 de diversos arxius i de l'estat de conservació i organització que presentaven els seus fons es va elaborar un pla de viabilitat per a l'AF. L'objectiu era aconseguir un nivell adient d'organització i conservació dels documents i, poder així, iniciar les accions necessàries per garantir la conservació definitiva de les fotografies i la seva accessibilitat en un calendari preestablert. L'eix vertebrador i treball principal d'aquest pla fou l'elaboració de la *Guia-Inventari dels fons i col·leccions de l'Arxiu Fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat*⁴.

El desenvolupament d'aquest projecte es dibuixà en quatre fases a desenvolupar en els anys: I (2000), II (2001-03), III (2003-2005) i IV (2006)

Fer la Guia dels fons i col·leccions de l'AF va suposar la revisió completa de tots els fons. A partir de la diversitat de material que sorgia, es van establir uns criteris per definir la tipologia dels documents i la idoneïtat dels documents objecte de conservar-se a la secció Arxiu fotogràfic.

Determinats quins documents en formaven part, el següent pas fou conèixer i delimitar les agrupacions documentals (fons i col·leccions). Després de fer un estudi del material de l'Arxiu, es va constatar que l'any 2000, any d'inici d'aquest projecte, el 70% de les fotografies no estaven agrupades per procedències o fons (ni físicament, ni intel·lectualment), amb la dificultat afegida que en molts casos ni tan sols es coneixia la procedència de cada document. Així doncs, la tasca principal i, al mateix temps la més laboriosa de tot el procés d'elaboració de la Guia-Inventari, fou la d'unir les fotografies de l'arxiu en agrupacions documentals responnent al principi bàsic de l'arxivística de respecte a la procedència de les fotografies en funció del seu productor.

S'inicià així, un treball d'investigació fotografia a fotografia amb l'objectiu de conèixer la procedència de cadascuna d'elles. La finalitat era doble, d'una banda tornar a unir les fotografies amb una mateixa procedència i, d'altra banda, cercar la informació necessària de cadascuna d'elles. La tasca fou feixuga i delicada ja que no existien llibres de registre d'ingrés i la documentació administrativa era escassa i, quan existia, associar el contingut de la documentació administrativa amb les fotografies a les que feia referència es convertia en un veritable trencaclosques. El fet que les fotografies haguessin passat per tantes mans i, consegüentment, haguessin estat objecte de diferents procediments documentals complicava molt més el quefer, sovint resultava difícil diferenciar entre una anotació d'origen i una anotació d'antics arxivers. Per tot això, s'estudiaren a fons les diferents fonts utilitzades per assignar la procedència de les fotografies, bàsicament llibres de registre de documents, documentació administrativa, anotacions en les fotografies i notes que acompanyaven les fotografies, i es van establir uns criteris d'interpretació que es van aplicar regularment en tots els casos.

D'aquesta àrdua tasca d'investigació va néixer una llarga llista de procedències, diferenciant, en primer lloc, entre els fons de procedència municipal i els fons de procedència no municipal (públics o privats). Els fons municipals quedaren clarament delimitats i només calgué cercar informació sobre l'òrgan que els produí. Respecte als fons de procedència no municipal, es procedí a fer una fitxa completa per a cada procedència que contingués la informació necessària per poder conèixer-la. Aquestes fitxes van servir per delimitar correctament i definitivament les agrupacions documentals i ajudaran en l'aplicació del Quadre d'Organització de Fons i en la posterior descripció arxivística dels fons.

A partir d'aquest treball bàsic i imprescindible es va crear l'anomenat *Registre de procedències*. El Registre de procedències és l'eina que conté la informació bàsica necessària de totes les agrupacions documentals de procedència externa a l'Ajuntament de Barcelona (pública o privada) ingressades entre 1917 i 2005 (any de finalització de la Guia-Inventari). Les dades que conté aquest registre són el resultat de les recerques sobre procedències fetes arrel de l'elaboració de la Guia. El *Registre de procedències* és doncs, l'instrument que fa la funció de registre d'ingressos, és a dir, dona constància de totes les procedències dels documents de l'arxiu i serveix per mantenir la integritat de tots els conjunts documentals ingressats. El Registre consta de 341 entrades.

Delimitades definitivament les agrupacions documentals, el següent pas fou establir la categoria de cadascuna d'elles. Les característiques de les fotografies com a documents d'arxiu, junt amb altres trets que defineixen el procés de formació de l'AF, provocaren que les fotografies arribessin en petits conjunts o de forma individualitzada. El resultat fou la gran quantitat d'agrupacions documentals que conté l'arxiu. Però totes elles no podien tenir la categoria de fons arxivístic en el Quadre d'organització de fons, ja que llavors es desvirtuaria la noció de fons i es donaria una falsa imatge sobre els fons de l'arxiu. Per aquesta raó, partint dels coneixements profunds de les agrupacions documentals i de la teoria arxivística, es van establir uns criteris, el més objectiu possible, per a definir quins d'aquests conjunts haurien de tenir la categoria de fons en el Quadre d'organització i quins passarien a formar part de les col·leccions factícies.

Fons:

Es consideren fons totes aquelles agrupacions documentals que constitueixen un conjunt orgànic de documents, produïdes o reunides per una persona física o jurídica, pública o privada, com a conseqüència d'una activitat o gestió, que estan formades per 50 o més fotografies, que presenten una integritat del conjunt documental en sí mateix i un grau de vinculació del conjunt fotogràfic amb la persona física o jurídica que l'ha generat o acumulat.

Col·lecció factícia:

Es considera col·lecció factícia una forma d'agrupar les fotografies no orgànica que s'estableix "a posteriori" de la creació dels documents i que no ve donada, ni per l'òrgan productor, ni per la seva procedència, sinó que l'estableix el propi arxiu seguint unes pautes predeterminades amb l'objectiu d'organitzar la documentació. Formen part de les col·leccions factícies, totes aquelles fotografies de les que es desconeix la seva procedència, així com aquelles de les quals es coneix la seva procedència però no reuneixen les característiques que permeten que siguin considerades fons a nivell de Quadre d'organització. Després d'un estudi sobre els possibles criteris per crear col·leccions factícies, finalment es va partir de dos aspectes per establir-les: la forma física en què es presenten les fotografies i les característiques tècniques de les mateixes. D'aquesta forma es creen conjunts coherents i susceptibles d'un tractament arxivístic i de conservació adequat i de futures subdivisions. En total s'han creat set col·leccions factícies.

- ✓ *Col·lecció de negatius*
- ✓ *Col·lecció d'estereoscòpics.*
- ✓ *Col·lecció de positius directes de càmera*
- ✓ *Col·lecció de postal*
- ✓ *Col·lecció d'àlbums*
- ✓ *Col·lecció de positius sobre vidre*
- ✓ *Col·lecció de positius sobre paper*

El següent pas fou aplicar el *Quadre d'organització de fons* de l'Arxiu Municipal de Barcelona, seguint els criteris del seu Manual d'interpretació i ús.⁵

Només es va classificar el Subfons Ajuntament de Barcelona (unitats centrals), ja que es disposa de quadre de classificació: *Quadre de Classificació Uniforme AIDA*⁶. Tal i com indica el Quadre, aquestes fotografies són conseqüència d'alguna funció de l'Ajuntament de Barcelona i són de cronologia contemporània. En l'aplicació del Quadre, sorgiren un parell de qüestions a tenir en compte: el Quadre és funcional i en moltes ocasions no es coneixen les funcions que van generar les fotografies i, fins ara

ha estat aplicat a documentació textual per la qual cosa sovint resulta complicat adaptar-lo a la documentació fotogràfica. Finalment, el Quadre s'aplicà a nivell de secció. En total s'han creat deu seccions.

L'últim pas en el desenvolupament del projecte fou la descripció dels fons, dels subfons, de les col·leccions i de les seccions. Per això es van utilitzar els formats de descripció corresponents del *Manual del Mètode de descripció del sistema AIDA*⁷. La forma en què es conté la informació en cada fitxa descriptiva és la que indica el propi Manual, així com la que recomanen les normes de descripció de documents fotogràfics de l'AF. També s'han tingut en compte alguns referents normatius com ara la NODAC⁸. En total s'han descrit 106 fons, 10 subfons, 7 col·leccions i 10 seccions. Tota aquesta informació es recull en l'aplicatiu informàtic utilitzat per a la gestió dels documents de l'Arxiu Municipal de Barcelona.⁹

El procés de treball conjunt de totes les fotografies de l'arxiu per a elaborar la Guia-Inventari dels seus fons, va anar acompanyat d'una important tasca de conservació de les fotografies. El treball de conservació s'ha dut a terme paral·lelament i de forma coordinada amb el tractament arxivístic dels fons. La tasca de preservació dels fons, va consistir bàsicament en: la reorganització dels dipòsits, la redacció del "*Projecte de conservació de les fotografies de l'AHCB-AF*"¹⁰, el tractament de preservació mínim de les fotografies que estaven més malmeses i la realització d'informes de condicions.

La reorganització dels dipòsits suposà la reinstal·lació de tot el material en espais diferents intentant mantenir la integritat dels fons i tenint en compte la seva posterior i gradual ubicació en dipòsits nous. El "*Projecte de conservació de les fotografies de l'AHCB-AF*" recull la normativa bàsica i les tasques a fer en matèria de conservació de les fotografies de l'arxiu. Pel que fa als informes de condicions, es tracta de fitxes descriptives a nivell de tipologies i estat de conservació de les fotografies, que s'han realitzat per a tots i cadascun dels fons i que han permès conèixer les tipologies de l'arxiu i determinar el seu estat de conservació.

Finalment, la revisió i anàlisi de totes les fotografies de l'arxiu per tal d'elaborar la Guia-Inventari, va permetre concretar un primer nivell d'avaluació. La formació, l'evolució i el funcionament de l'AF al llarg de tots els seus anys de vida, han contribuït a l'acumulació de material fotogràfic que, tot i que el seu moment tenia valor informatiu per a l'arxiu, ara per ara, no té el valor documental que li correspon a un arxiu històric. Així doncs, tenint en compte els criteris d'admissió de fotografies a l'Arxiu Fotogràfic i coneixent amb seguretat els propis documents de l'arxiu, després de realitzar tot el procés d'elaboració de la Guia-Inventari, es van proposar diversos conjunts per fer els estudis necessaris d'avaluació. Aquest primer nivell d'avaluació està basat en la multiplicitat dels documents. Fets els estudis oportuns, es farà una proposta d'avaluació a la *Comissió de Tria i Eliminació de la documentació Municipal* (CTE).

En definitiva, el resultat d'aquesta llarga i àrdua tasca ha estat molt positiu. Ara per ara, l'Arxiu Fotogràfic coneix amb exactitud els seus fons i sap amb precisió quin estat d'organització i de conservació presenten, cosa que permet prioritzar en l'execució de qualsevol tasca i preveure els recursos necessaris per a cadascuna d'elles.

Política de gestió

L'organització i funcionament de l'AF s'estructura en quatre grans blocs: l'ingrés de fons, el tractament arxivístic i documental, la conservació i la comunicació pública. Any

rera any, cadascun d'aquests sectors de treball es concreten en programes d'actuació precisos.

1. INGRÉS DE FONTS

Atès que l'objectiu de l'arxiu és conservar, organitzar i fer accessible el patrimoni fotogràfic produït per l'Ajuntament de Barcelona i aquell de procedència privada que l'arxiu accepta per raó del seu interès per a la història de la ciutat i de la fotografia i, tenint en compte el valuossíssim patrimoni fotogràfic que ja es conserva, un dels principals propòsits és enriquir i completar el seu contingut impulsant el sistema de transferències de fotografies de l'Ajuntament de Barcelona i promovent l'ingrés de fons fotogràfics de caràcter privat.

Pel que fa al sistema de transferències¹¹, el pla d'actuació es concreta en els següents termes: definició de les fonts de producció de fotografies, establiment de terminis de transferències, sistematització del procediment documental i de preservació des de les oficines de gestió i normalització dels drets d'autor i usos de les fotografies.

Si mirem cap enrera i observem la trajectòria d'ingrés de fons a l'AF al llarg de la seva història, no resulta difícil comprendre que les polítiques de treball i les necessitats de cada moment van determinar la seva arribada. Per aquest motiu, els fons i col·leccions que es conserven, no responen a una forma unívoca de veure l'arxiu, sinó a moltes. Tenint en compte aquest factor i pensant en la definició d'un arxiu coherent amb les seves funcions, es va crear una política d'ingressos pròpia amb la intenció de coordinar-la amb la resta d'institucions que custodien fotografies. Factors com que la producció fotogràfica cada cop és més voluminosa, que les fotografies són documents molt delicats que requereixen una conservació molt específica i costosa, que el nombre de duplicacions és considerable i que la necessitat d'accés a les fotografies requereix un tracte unitari que inevitablement és oneros i laboriós, han fet que sigui impossible i innecessari adquirir tots els fons que es produeixen i que s'ofereixen. Per això, la "*Política d'ingressos de fons l'AHCB-AF*"¹² recull els següents aspectes: pautes per admetre fotografies a l'Arxiu, possibles formes d'ingrés i condicions en cada cas i un recull i petit estudi d'aquells fons i col·leccions que enriquirien i completarien el patrimoni de l'arxiu i sobre els quals es fa una tasca de cerca i adquisició.

En qualsevol cas però, cada vegada que s'ofereix la possibilitat d'adquisició d'un fons, es fa un estudi del mateix i s'elabora un informe de valoració amb les següents dades: explicació de la proposta d'adquisició, descripció de les característiques del fons, descripció de l'estat de conservació, tractament arxivístic i de conservació que requereix el conjunt, valoració econòmica del cost que tindria per a l'arxiu la seva organització i conservació, taxació econòmica del fons i justificació de la proposta seguint les indicacions de la política d'ingressos.

2. EL TRACTAMENT ARXIVÍSTIC

Per tal de fer accessible el patrimoni fotogràfic custodiat a l'AHCB-AF, s'ha normalitzat el tractament arxivístic i documental, el qual s'aplica a tots els fons i consta dels següents treballs:

Registre

El registre fa referència a dos tipus d'instruments de control: el *Registre d'ingressos* i el *Registre de documents*. El *Registre d'ingressos*, iniciat l'any 2006 (és la continuació del *Registre de procedències*), recull la informació bàsica relativa als diferents conjunts documentals que ingressen, deixant constància de la incorporació de documents a l'arxiu i identificant els diferents conjunts. El *Registre de documents*, identifica amb un

número únic totes i cadascuna de les fotografies que passen el procés arxivístic i de conservació.

Organització dels fons

L'organització dels fons fa referència a l'aplicació del *Quadre d'Organització de Fons* de l'Arxiu Municipal de Barcelona, de forma que s'estructuren segons el tipus de fons.

Documentació

Previ al treball d'arxiu i conservació es realitza una tasca de recerca sobre les fotografies amb la finalitat de conèixer a fons el material amb el què es treballarà i així aconseguir resultat òptims i precisos. Aquesta tasca de coneixença dels documents es fa a quatre nivells: procedència (conèixer l'origen dels documents i els seu context de creació i acumulació), autoria (anàlisi formal dels documents contextualitzat amb dades històriques i bibliogràfiques), contingut (recerca sobre els conceptes i la iconografia representada en les imatges contingudes en les fotografies) i tècnica (identificació i peritatge de les fotografies).

Avaluació

Malgrat que l'avaluació és una tasca molt poc aplicada en la documentació fotogràfica, es considera que, ara per ara, l'avaluació s'ha convertit en una comesa imprescindible, ja que l'acumulació i la duplicació de documents sense excessiu interès és un fet molt habitual: freqüentment aquests documents afavoreixen el fet que altres realment valuosos i, tal vegada únics, restin ignorats en els dipòsits en condicions precàries esperant a ser tractats. A més a més, any rere any la producció fotogràfica creix exponencialment i, conservar-ho tot esdevé una missió impossible d'assolir.

A dia d'avui, l'AHCB-AF està treballant en l'avaluació de les reproduccions fotogràfiques, definint els conceptes d'original i còpia aplicats als documents fotogràfics. El següent pas de l'avaluació serà la selecció d'originals fotogràfics.

Classificació

Actualment, l'AHCB-AF només classifica les fotografies dels Fons de l'Ajuntament de Barcelona a nivell de secció als que es pot aplicar el *Quadre de classificació uniforme de l'Ajuntament de Barcelona*. L'Arxiu Municipal de Barcelona, a través del Grup de treball del Quadre d'organització de fons, treballa en l'elaboració de quadres comuns per a tots els arxius municipals i per a diferents tipus de fons. Aquests quadres, si s'escau, seran aplicats als documents de l'AF.

Descripció

La descripció es realitza seguint el *Manual del mètode de descripció del sistema AIDA* (eina que permet descriure el contingut i les característiques de tots els documents que conformen el patrimoni documental municipal). Es descriu a quatre nivells:

1. Fons, subfons i col·lecció: Format 0 per a fons documentals
2. Secció: Format 1 per a agrupacions documentals
3. Conjunts de fotografies: Format 2 per a unitats documents compostes
4. Fotografia: Format 3 per a documents fotogràfics

Actualment, l'Arxiu ha descrit tots els documents a nivell de fons, subfons i col·lecció, a nivell de secció aquells fons que han estat classificats i a nivell de unitats documental simple o composta un 10% de les fotografies.

Per controlar la forma en què es conté la informació en cadascun dels elements de cada format, s'estableixen tres nivells de control:

- ✓ Un primer nivell a través de taules validades per a aquells camps el contingut dels quals ho permet i que acostumen a aportar informació tècnica, identificativa o administrativa.
- ✓ Un segon nivell, bàsicament per als camps que fan referència al contingut (resum i descriptors). S'estableix el control mitjançant eines de descripció complementàries com ara vocabularis controlats (*Tesoure BIMA*¹³), normes de descripció i normes d'indexació específiques per a fotografies.
- ✓ Un tercer nivell sobre el contingut de tots els camps que realitza l'administrador del centre del sistema *a posteriori* de la descripció.

Digitalització

L'AHCB-AF entén la digitalització de les fotografies com el final d'un procés de treball dels fons. Per això, es planteja, lligada als treballs de catalogació dels fons, tant a nivell arxivístic com de conservació. D'altra banda, l'objectiu de la digitalització és doble: la millor accessibilitat dels usuaris als fons, tant per a la consulta com per a l'obtenció de reproduccions i, la preservació dels documents originals (evitar l'ús dels documents originals quan no és necessari).

La forma i els mitjans en què es digitalitzen les fotografies i els valors de la digitalització, es planteja en funció de cada projecte i dels usos que se'n farà.

3. LA CONSERVACIÓ

L'AHCB-AF projecta la conservació dels fons amb la mateixa importància i precisió que el tractament d'arxiu i de documentació. La conservació té una especial consideració en les fotografies, principalment per la transcendència dels suports (és tant important com el contingut), la delicadesa i complexitat dels materials que formen l'objecte fotogràfic, la diversitat de factors que els poden afectar i la freqüència i abast dels deterioraments. Ambdues tasques, conservació i arxiu, són imprescindibles i a l'hora complementàries i a l'arxiu mai es treballen desvinculades. El eixos del treball són els següents:

Control i valoració ambiental

Es tracta de l'estudi i control de les condicions climàtiques dels indrets a on es guarden les fotografies, així com de tots aquells factors que garantitzen la seva conservació (seguretat contra el foc, instal·lacions, neteja, etc.). Per això es disposa d'un protocol de control i actuació.

Emmagatzematge

Es selecciona, controla i codifica el mobiliari i els contenidors a on es guarden les fotografies. Les fotografies es guarden separatament segons la seva tipologia, suport, format i cromia. A més, depenent de cada conjunt s'utilitza un tipus de contenidor o un altre (sobres de paper, sobres de polièster, caixes, arxivadors...) per garantir la seva millor conservació. Cada fotografia té un codi específic i únic que l'identifica.

Identificació i peritatge dels materials

Es realitza un reconeixement i valoració dels objectes fotogràfics i dels seus deterioraments amb la finalitat de fer diagnòstics i conèixer millor quin és el tractament de conservació més adient en cada cas.

Tractament de preservació

Els processos de conservació són de dos tipus: tasques preventives encaminades a establir les condicions dels originals i tasques curatives o de restauració encaminades a intervenir en els deterioraments que presenten les fotografies. Els treballs preventius es concreten, principalment, en la neteja, la consolidació, la protecció, la duplicació i el

positivat i es realitzen en el propi arxiu, mentre que les tasques de restauració són realitzades, preferentment, per professionals externs a l'arxiu.

Elaboració d'instruments

Amb l'objectiu de controlar totes les tasques relacionades amb la conservació s'elaboren les eines necessàries: informes de condicions (descripció físico-tècnica de les fotografies, que es fa als mateixos nivells que la descripció arxivística) i normatives de manipulació i control dels materials.

4. LA COMUNICACIÓ PÚBLICA

Una part molt important i objectiu bàsic de l'AHCB-AF és la comunicació pública. Per tal de difondre el patrimoni fotogràfic custodiat, promoure el coneixement de la fotografia barcelonina i dels seus autors, incrementar i millorar el coneixement sobre conservació i tractament documental de les fotografies i fomentar la investigació i el coneixement de la fotografia, la comunicació pública es planifica en dos sectors.

La consulta pública

L'Arxiu Fotogràfic disposa d'un servei de consulta pública dels fons fotogràfics i d'una biblioteca auxiliar especialitzada en fotografia. Per regular la consulta es disposa d'una normativa que ajuda en la conservació i en la millora de l'accés als fons. La normativa¹⁴ inclou aspectes tan importants com les condicions de consulta dels fons, la relació de fons que s'ofereixen a la consulta pública, aquells que estan a la reserva, les condicions de reproducció dels fons, els instruments d'accés i de gestió, etc. També es disposa d'un *Registre de consultors* que permet conèixer la identitat dels consultors, els temes de consulta i els motius de la consulta.

De la gestió de la consulta se'n deriven, principalment, dos serveis: el servei de reproducció i el servei de préstec. El servei de reproducció permet a l'usuari obtenir reproduccions fotogràfiques, filmiques i fotocòpies. Els tipus de reproduccions que s'ofereixen, així com les tarifes que l'usuari ha d'abonar per a obtenir-les es regulen a través de les taxes municipals¹⁵ i dels preus privats del l'ICUB¹⁶. Per normalitzar la sol·licitud de reproduccions existeixen dos formularis: *Full de sol·licitud de reproduccions fotogràfiques i filmiques de l'ICUB* i *l'Autorització d'ús de reproduccions fotogràfiques i filmiques de l'ICUB*. El primer s'utilitza per a qualsevol usuari i per a qualsevol ús, mentre que el segon és imprescindible quan les reproduccions sol·licitades són per a usos comercials. Ambdós contenen informació bàsica sobre el sol·licitant, sobre les dades del document sol·licitat, sobre les característiques de la reproducció requerida i incorporen les condicions a les quals es sotmet l'usuari amb la sol·licitud. Les reproduccions fotogràfiques es realitzen en el propi Arxiu, mentre que les reproduccions filmiques, que només s'autoritzen en casos molt puntuals i extraordinaris, les realitzen els propis usuaris. Els documents reproduïts es lliuren a l'usuari degudament documentals i s'adjunten els drets que acompanyen la cessió.

Les tarifes de reproducció són de dos tipus: taxes municipals i preus privats. Les taxes fan referència a la cessió de la reproducció i inclouen el cost del material de la reproducció. Aquestes taxes són obligatòries per a tots els usuaris i per a qualsevol ús i el seu cost oscil·la en funció del tipus de material que s'adquireixi. D'altra banda, els preus privats només s'apliquen per a usos comercials, sempre i quan l'Ajuntament de Barcelona sigui titular dels drets d'explotació. Aquests varien en funció de l'ús final que es faci de la imatge: premsa, editorial, publicitat, etc.

L'altra servei que es deriva de la consulta és el de préstec. Atesa la fragilitat de les fotografies, no es fan préstecs a d'altres dependències de l'Ajuntament de Barcelona. Únicament es realitzen préstecs temporals amb motiu d'alguna exposició o un altre

tipus d'activitat de difusió cultural previ compliment dels requisits de l'Arxiu. Així doncs, no es realitza cap préstec que no garantitzi l'òptima conservació dels documents, així com tampoc es presten fotografies que presentin un estat de conservació delicat. Els préstecs sempre van acompanyats d'un informe de condicions de l'AHCB-AF a on s'especifica l'estat de conservació dels documents en el moment del préstec.

Projecte de venda de fotografies a través d'Internet

El març de 2004 es va iniciar un projecte pilot de venda de reproduccions fotogràfiques per a usos comercials a través d'Internet, on professionals del marketing realitzen les accions oportunes per difondre les imatges.

De sempre les fotografies de l'arxiu han estat molt consultades, tant per investigadors com per altres tipus d'usuari, però en els últims anys és un fet remarcable que les fotografies són més sol·licitades per a usos comercials que per a usos d'investigació. Editorials i mitjans de comunicació, tant a nivell nacional com internacional, són els principals usuaris. Aquest tipus de client requereix les fotografies per múltiples necessitats, a l'hora que demana respostes ràpides i de qualitat. Aquest fet, junt amb altres com l'actual necessitat d'imatges que té la societat i la singularitat i qualitat de les fotografies de l'arxiu, van motivar el plantejament d'iniciar la consulta i la venda de fotografies a través d'Internet. L'objectiu era doble, d'una banda oferir un bon servei d'accés a la informació i a la documentació i, de l'altra, trobar un mitjà de venda de les fotografies més rendible i que arribés més lluny.

Partint d'aquesta premissa, l'arxiu i els serveis comercials de l'ICUB¹⁷ vam fer un estudi per valorar la viabilitat del projecte, després del qual es va fer un contracte d'agència. El contracte contempla que l'adjudicatari (una empresa privada) comercialitzi les reproduccions dels originals fotogràfics de l'arxiu mitjançant la seva pròpia pàgina web i les posi a disposició dels compradors en format digital seguint les condicions tècniques i administratives que es van pactar de mutu acord entre l'empresa adjudicatària i l'arxiu. Atès que és impossible introduir totes les fotografies consultables de l'arxiu, el projecte es va posar en marxa amb la incorporació de 5000 imatges a les quals enguany s'afegiran 1.500 més.

La difusió

Fins el dia d'avui, exposicions i publicacions han estat els eixos de la difusió a l'Arxiu Fotogràfic. Les exposicions i publicacions responen a criteris bàsics de difusió de l'AHCB-AF: un treball científic de base i l'objectiu d'*explicar* fotografies i no només d'ensenyar.

Amb l'ampliació i reforma de l'arxiu i la nova organització arxivística dels seus fons es contempla que la difusió sigui un valor afegit de gran pes. La difusió es planteja en activitats encaminades a: garantir la investigació sobre conservació i restauració fotogràfica en col·laboració amb tècnics especialitzats en la matèria i amb institucions que es dediquen, donar a conèixer l'arxiu i les tasques que es realitzen a través de visites comentades i del material de comunicació necessari, realitzar formació sobre conservació i tractament documental de fotografies a través de cursos, tallers o seminaris, col·laborar amb d'altres entitats públiques o privades en projectes fotogràfics que fomentin el coneixement de la matèria i la creació en fotografia, dibuixar una línia d'exposicions per a la sala d'exposicions que permeti divulgar els fons i l'intercanvi amb altres entitats, dissenyar una línia de publicacions pròpia dels fons de l'Arxiu amb els criteris tècnics ja establerts o fer productes de "comercialització" per a la millor difusió i la bona imatge de l'AHCB-AF.

Conclusió

Amb la finalització de les obres d'ampliació i reforma de l'AHCB-AF i la complexa tasca que ha suposat la reorganització dels fons, es preveu iniciar una etapa en la que seguint els criteris d'organització i funcionament ja establerts s'enriqueixin els fons de l'arxiu amb noves adquisicions i amb la normalització i sistematització del sistema de transferències municipals, es desenvolupin els processos de conservació i d'arxiu dels fons a nivell de catàleg i, s'incrementi i s'aprofundeixi en les tasques de difusió.

L'Arxiu fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat aposta per la fotografia com a document i no només com a imatge que il·lustra. Amb aquest objectiu, vol contribuir a facilitar la investigació de la història de la Ciutat i de la història de la fotografia amb el correcte tractament arxivístic, de conservació i de difusió dels seus fons. Es treballa per crear un espai obert al públic i fàcilment accessible que respecti i valori als autors i que alhora permeti i garanteixi la conservació del valuós patrimoni fotogràfic que atresora.

L'interessant, singular i magnífic conjunt de fotografies que es conserven a l'AF constitueix una ajuda per a reconstruir i seguir l'evolució de la història de la Ciutat i de la història de la fotografia catalana i es converteix en una eina d'anàlisi bàsica per construir el futur.

¹ DOMÈNECH, Sílvia. "Pla de viabilitat de l'AHCB-AF 2000-2003". Barcelona, 2000 (document no publicat)

² Museu Nacional d'Art de Catalunya.

³ FONTELA, Antoni. "Projecte d'ampliació i reforma de l'AHCB-AF". Barcelona, setembre 2004. (document no publicat)

⁴ A data de juliol de 2006 en fase de publicació. Prevista la seva edició per finals de 2006.

⁵ MARTÍNEZ, Carme i MORATALLA, Imma. Manual d'interpretació i ús del Quadre d'Organització de Fons del sistema AIDA de l'Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2005. (document no publicat)

⁶ ARXIU MUNICIPAL DE BARCELONA. Quadre de classificació uniforme de l'Ajuntament de Barcelona. (document no publicat)

⁷ BAYÓ, Gemma et al. *Manual de descripció del sistema AIDA*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2003

⁸ CATALUNYA, GENERALITAT. Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) [Recurs electrònic]. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Patrimoni Cultural, Subdirecció General d'Arxius.

⁹ Actualment l'Arxiu Municipal de Barcelona utilitza l'aplicatiu *Albalá*. Sistema integrado de gestión de centros archivísticos.

¹⁰ TORRELLA, Rafel. “*Projecte de conservació de les fotografies de l’AHCB-AF*”. Barcelona, 2005 (document no publicat)

¹¹ Els documents fotogràfics de l’Ajuntament de Barcelona de qualsevol cronologia es coserven definitivament a l’AHCB, ja que és el centre que disposa de les condicions necessàries per garantir la seva preservació.

¹² CALAFELL, Jordi, DOMÈNECH, Sílvia i TORRELLA, Rafel. “Política d’ingressos dels fons de l’AHCB-AF”. Barcelona, 2002. (document no publicat)

¹³ DOMÈNECH, Sílvia. Tesaure BIMA. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1997.

¹⁴ ARXIU HISTÒRC DE LA CIUTAT DE BARCELONA. “*Normes d’accés, consulta i reproducció de la documentació de l’Arxiu Històric de la Ciutat*”. Barcelona, setembre, 2003. (document no publicat)

¹⁵ Aprovades anualment pel Ple Municipal i publicades en una ordenança fiscal al Butlletí de la Província de Barcelona.

¹⁶ Aprovats i publicats per la Junta de Govern de l’Institut de Cultura de Barcelona.

¹⁷ Institut de Cultura de Barcelona (centre que gestiona l’AHCB-AF).